

Välkommen till Galleri Blidö Wärdshus!

Stångmärket har valt att se närmare på kulturen i skärgården under 2006. I förra numret berättade vi om fantastiskt fina Skärgårdsmuseet i Stavsnäs, där äldre skärgårdsliv dokumenterats i text, föremål och foton.

Nu tittar vi på hur dagens kulturliv på Blidö ser ut.

Text och Foto: Misse Ljungström

BLIDÖ ÄR ETT LYSANDE EXEMPEL på att kulturen är levande och hur man sammanfört nostalgi och museer med nytänkande på ett kreativt sätt.

Lugnet och tystnaden finns kvar på ön, som har omkring 600 bofasta invånare och mångdubblat antal sommarboende. Men att tro att livet här står stilla är fel. Här är ett exempel på snabb kreativitet och driftighet. Hör bara!

Bredband är något som talats om i skärgården under många, många år. För fyra år sedan var bredbandets och kommunens representanter på Blidö för att berätta hur bredbandet skulle underlätta för alla företagen på ön.

– Får man dra fram det själv? Frågade Stefan G Gustavsson.

– Jaaa, men man får betala själv, blev svaret.

Dagen efter började G gräva och drog in bredband till sitt företag Skylt Direkt, som håller nio personer med arbete. Bland annat en pendlare med specialkompetens från Åkersberga och en från Norrtälje, som

också kör leveranser till posten i Norrtälje på kvällen, eftersom postens hämtningstider inte stämmer med ö-företagens leveranser.

Bredbandet på övriga ön?? Nej, det har inte byggts ut ännu.

PÅ BLIDÖ WÄRDSHUS råder full aktivitet även nu i vinterfebruari för här är öppet året runt och värdshuset med tillhörande vandrarhem är med i den sammanslutning av vinteröppna anläggningar, som fått namnet Öppen Skärgård..

– Det är här alla träffas och många lägger alla sina möten här, säger Blidös egen konstnär Erik Kula Wennberg, vars tavlor just nu förgyller värdshusets väggar.

Värdshuset känns verkligen som en samlingspunkt och Kulan berättar att människor som vill ha tag i hantverkare oftast kommer hit för att få tag i dem istället för att söka på telefon.

För alla äter den goda maten här.

Kocken Kim Johannesson, som är uppväxt på Yxlan har bland annat lagat stekt fläsk och löksås till lunchen i dag och doften sprider sig ljuvligt.

Blidö Wärdshus drivs av Blidö Turist & Fritid sedan 1998 och Stina-Britt Lundin, som innan hon började här var restaurangchef på Marholmens kursgård, har varit ansvarig från första början.

– Så här års är det förstås mest öbor som kommer och sista fredagen i månaden har vi ö-bornas kväll. Sist var trubadurerna Pelle Törner och Ivan Dittmer här och nästa gång kommer Micke Blom och kåserar om Roslagen, berättar hon.

– Konsten har varit med här på värdshuset från början. Nu är det Kulan och hans fru Agneta, som sköter alla inbokningar och hänger upp konstnärernas tavlor. Det blir vernissage ofta och det är trevligt, menar hon.

Vid ett bord i matsalen sitter journalisten Majken Sörman Olsson, som alldeles nyligen var på värdshuset och läste högst ur sin bok om BlåmsterLisa från Odenasala.

Musiken ligger Stina-Britt nära om hjärtat.

– Vi har livemusik varje lördag. Det finns inte så många lokala spelmän men Durpiggarna är ofta här och spelar gammeldans. Det känns viktigt för kulturen att gammeldansen bevaras och inte försvinner. Det är blandad publik med många ungdomar här då och det känns trivsamt, säger hon.

BLIDÖ HAR EN LÅNG och rik kultur. På 1000-talet kom de första bofasta hit och på 1500-talet, då fisket och jakten lockade ut folk till öarna, fanns redan byarna Oxhalsö, Blidö by, Boda, Sunda, Sikmarö och Glyxnäs, på ön. Läget utmed den stora Husaröleden har alltid varit viktig för seglare och fiske och under 1800-talet var det sjöfarten i kombination med fisket som försörjde öns invånare. Som många andra öar drabbades Blidö hårt av "rysshärjningarna" 1719 och så gott som alla öns byggnader brändes ned.

Blidö kyrka byggdes kring resterna av ett gammalt kapell från 1600-talet i mitten av 1800-talet och har flera vackra votivskepp som är modeller av lokala fartyg. Klockstapeln är fristående och byggdes 1744.

Vid kyrkan ligger den gamla krogen, som enligt folkhumorn sägs vara äldre än 1719, för inte var väl ryssarna så dumma så de brände ner en krog! Nu är "supstugan" ett litet museum med 1700-talsföremål som kommer från bygden.

I många år har prästen och jazzmusikern Lars Sumpen Sundbom bidragit till öns kulturliv med att spela gladjazz; riktigt svängig dixielandmusik i kyrkan.

HUR MAN KAN BEVARA gammal kultur med modernt nytänkande kan historien om sandkilen Helmi vara. Så här gick det till: Helmi byggdes på Svartlöga under 1880-talet och seglade med sand mellan Stockholm och Blidö, där hon hade sin hemmahamn. Efter kriget upphörde seglingarna och Helmi pensionerades, blev fritidsbåt i Stockholm och döptes om till Ellinor.

1988 fann Anders Justrell henne och skänkte henne till Sjöhistoriska museet, som lät Anders far Kjell Justrell förbygga, det vill säga återställa, Helmi som hon en gång var. Det blev möjligt tack vare massor av ideellt arbete, medlemsavgifter i den förening som bildades, bidrag, donationer och sponsring med försäljning av unika medaljer för 5 000 kronor styck. Strax före millennieskiftet fick föreningen Helmis Vänner ansvaret för henne och sedan pingsten 2002 har hon sin hemmahamn på Blidö igen. Nu ligger hon vid en egen brygga nedanför Blidö Wårdshus i Ståmarmarsund och utgör ett pittoreskt inslag i bilden. Men inte nog med det.

Hon jobbar för fullt!

För Helmi, som är drygt 15 meter lång och 5 meter bred, seglar i skärgården igen och går att hyra både för dagsturer och längre kryssningar med övernattnings i land. Det kan vara kick-off för företag eller fester vid födelsedagar eller bröllop och rena äventyrsutflykter.

Det finns mycket mer att berätta om kulturen på Blidö. Det kan vara museal kultur som exempelvis Ture Nermans gamla torn och Hembygds museet och så mer aktiv som öbornas hus Havlust, slöjdboden på Oxhalsö, Hantverkshuset som Kulan och Agneta bygger och som ska fungera både som aktivitetshus och museum med konstutställningar.

Till det behövs mycket pengar och för att få det vill

Kulan och Agneta Wennberg har just plockat bort tavlorna från Blidö Wårdshus för att flytta dem till utställning i Stockholm.

"Supstugan" vid kyrkan – öns gamla krog och kanske öns äldsta hus – är nu ett litet museum.

Harmut Kaulbach är ordförande i Föreningen Helmis Vänner och jobbar mycket för att få in sponsorer till Helmis underhåll. Här ligger Helm i vinteride.

Kulan äntligen sälja sina originaltavlor.

Just nu plockar han och Agneta ner de kvarvarande tavlorna från utställningen på Blidö Wårdshus, som är öns kulturella nav.

I morgon ska de hänga upp dem i Volvo Show Room i Kungsträdgården i Stockholm, där de ska lysa upp huvudstaden under en tid. ■

Listan på konstnärer i olika genrer som haft sina alster utställda på Blidö Wårdshus bara de senaste åren är ganska diger. Blidökonstnärerna är tolv stycken. Utöver Erik Kulan Wennberg, vars glada tavlor hänger där nu, har också konstnärerna: Ulla Andersson, Ulf Edlund, Mikaela von Walden, Agneta Tillnert, Rune Janson, Eva Ring, Ruben Jonsson, Anders Fredholm, Graham Ainscough och Louise Odö samt Jacob Ericsson från Söderöra representrats på det trivsamma wårdshusets väggar. Från Yxlan har Arvid Malmström Engquist, Ylva Ekman, Monica Axén, Charlotte Masreliez Eriksson och Johan Arle haft sina tavlor där och mer långväga konstnärer har varit Kajsa Svensson och Marianne Stern från Svartsö, Steve Warwick-Fleming från Gräddö samt Bengt Norling och Bertil Erhammer från Norrtälje.